
IN GESPREK MET...

MARTA DEMARTEAU

Groen licht voor onderzoek benthische blauwalg

Onbekend maakt onbemind: het duurde even voor de benthische blauwalg op de kaart kwam te staan in Nederland. Terwijl dat wél belangrijk is. Er is goede reden om aan te nemen dat benthische blauwalgen toxisch kunnen zijn. AQUON neemt nu de verantwoordelijkheid: het onderzoek is in volle gang!

JUNI 2018

DE FAMILIE BLAUWALG

Blauwalg is bekend bij het grote publiek, de verschillende soorten en geslachten minder. Marta Demarteau, AQUON hydrobioloog, is gespecialiseerd in de benthische blauwalg: 'De blauwalgfamilie heeft soorten die drijven, zweven, of een benthische levenswijze hebben. Deze laatste hecht zich aan (zand)bodem, watervegetatie, steen, en objecten. Het zijn eigenlijk geen algen, maar cyanobacteriën die uitgestrekte matten vormen: blauwwiermatten. Lastig om te herkennen en vanaf te komen.'

In 2011 werden een aantal honden ernstig ziek en overleden vanwege benthische blauwalg. 'Ineens stond het op de politieke agenda', licht Demarteau toe. De onderzoeksopdracht kwam binnen bij AQUON hydrobiologie. 'Er was weinig bekend over deze benthische blauwalgen. Er was geen protocol, alleen een handreiking en nauwelijks onderzoek.' Demarteau heeft ontzag voor het organisme: 'Bedenk wel dat deze benthische blauwwiermatten een lange evolutielijn hebben en ons voorzien van zuurstof. Ze passen zich extreem goed aan, voorkomen bodemerosie en gaan zelfs mee de ruimte in voor zogenaamde 'life support systems' en onderzoek naar leven op andere planeten.'

DE BENTHISCHE BLAUWALG: HERKENNEN EN BEOORDELEN

Ze doet onderzoek en traint monsternemers in het herkennen van de benthische blauwalg: 'Er is zelfs een WhatsApp-groep. We overleggen en leren van elkaar', vertelt de hydrobiologe trots. 'Na monstername gaan de monsters naar AQUON Leiden. Ruud Janissen en Ridouan Lokmani, beiden senior analist fytoplankton, onderzoeken ze en delen hun bevindingen.'

Ook geeft Marta trainingen aan instanties zoals omgevingsinspectie, waterbeheer en hogescholen.

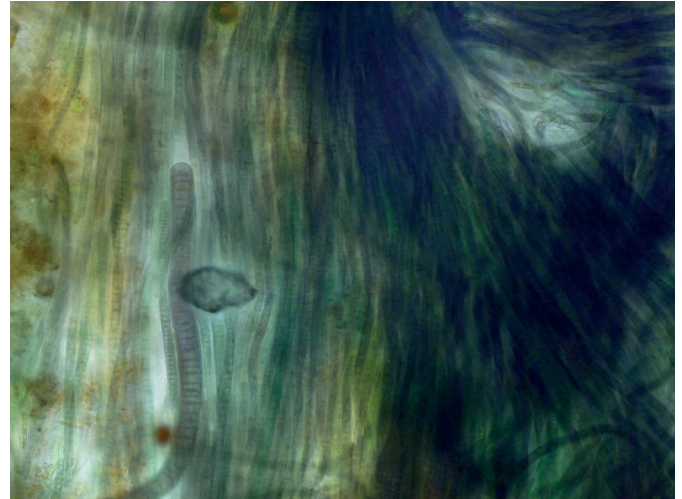
Marta (links) geeft training aan monsternemers binnen AQUON

‘Vanwege de brede relevantie is er animo uit meerdere hoeken. Volksgezondheid staat bovenaan, maar (niet-toxische) algen zorgen ook voor overlast en economische schade. Bijvoorbeeld als matten gaan rotten en een plas onaantrekkelijk maken voor recreatie.’

SPANNEND ONDERZOEK, INNOVATIEF AQUON

AQUON ging in 2017 bovendien een onderzoeks-samenwerking aan met het RIKILT, onderdeel van universiteit Wageningen. ‘Het is een belangrijk onderwerp waar we nog te weinig van weten’, vertelt Marta. ‘In 2016 overleed er weer een hond bij een zwemlocatie, waarschijnlijk vanwege blauwwiermatten. Reactief onderzoek gebeurt dan wel, maar juist proactief is nodig om meer te weten te komen over verspreiding van mogelijk toxische matten.’

Na een blauwalgsymposium benaderde ze het RIKILT en een aantal waterschappen. ‘Ik vroeg: ‘Als we met AQUON gaan testen op toxines in matten, doen jullie dan mee. Ze reageerden direct enthousiast.’ Het project ging van start op 4 locaties. De waterschappen zagen genoeg aanleiding om door te gaan met een 3-jarig project. Marta: ‘Ofwel we vinden minder toxines dan gedacht, of meer, of verschillende waarden per gebied.’

TOEKOMST VAN DE BLAUWALG

Demarteau hoopt over een paar jaar een specialistisch team te hebben. ‘Maar ook universiteiten moeten ermee aan de slag,’ vindt ze. ‘Er moet een meldpunt komen, en meer bekendheid. Een arts die besmettingsymptomen herkent – diarree, spasmen, ademhalingsproblemen – kan sneller actie ondernemen.’

Het monitoringsplan ligt er al; het onderzoeksproject is nodig om het in werking te stellen. ‘Het is een geweldig onderzoek’, benadrukt Demarteau. ‘We hebben hiermee echt een voortrekkersrol! Sinds AQUON 2.0 is er meer ruimte voor innovatie, en ik zie dat AQUON die kans grijpt én verantwoordelijkheid neemt samen met onze ketenpartners.’